Број 102 У Новом Саду, у суботу 30 априла 1905. Година XI.

Застава" излази сваки дан два пута, а недељом, свецом и даном иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За страну земље се ко 12 пот. од сваке врсте сваких стиха слова.

Уредништво и администрација „Заставе" је у кући г. Јов. Т. Чанкића, у Новом Саду, на пијаци.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА" ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Странке у угарском сабору.

У угарском сабору свршила се расправа о адреси. Сви морају признати, да је та расправа била јако мршава.

Па опет много се што шта могло видети. Пре свега да мађарска удружена опозиција није у стању да ради заједнички. Против Тисе су сви, али између себе се слажу у мало питања. Зато им је адреса и испала тако кратка и тако мршава.

Нико није ту адресу бранио с правим одушевљењем. Највише је морала да говори Кошутова странка, и ако је она најмање задовољна с том адресом; јер је попуштала Банфију и пучкој странци.

А Банфијевци су стајали у страни Тек је Банфи устао да изјави, како та адреса садржи његов програм. То је изгледало као да каже: Гле, преварио сам Кошутовце и све друге.

Пучка странка је савршено ћутала. Није хтела да се истрчава, јер се нада да је њена будућност, бар за неко време.

Ни дисиденти нису хтели да говоре и после онаквог нацрта адресе нису имали ни шта да говоре.

Народносни посланици били су јако меки и попустљиви, што је изненадило и Мађаре. Бацили су многи оправдан народносни захтев у трње.

Посланици Хрватске и Славонији постигли су највећи успех. Мађарска удружена опозиција пренеражена је њиховим држањем. Они први пут говоре у сабору хрватски. Тражили су, ако Мађари добију своју команду и самостални ђумрук, онда то њима њихова команда и њихов ђумрук.

Извлачили су за језик грофа Апоњија и он је збуњено говорио, да сад још не може да каже одлучно, да то прима, ил не прима. Истина је, држе да за леђима посланика Хрватске и Славоније стоји Беч, зато су се можда тако и преплашили.

Према народностима Угарске, није мађарска удружена опозиција била ни мало преду сретљива, ма да су јој народносни посланици изашли две миље на сусрет и казали јој: Ми никад више с Бечом! Призвајемо вам све, оставите нам само језик!

Мађарска удружена опозиција, па и владина странка одговарале су им: Ми вам не дирамо језик, тражимо само да сваки од вас научи мађарски

Не изгледа тако страшно, колико је страшно. Нами није доста да нам не дирају језик. Имамо права тражити од државе да га свом силом помаже. А ако нас стану приморавати да сви морамо научити мађарски, онда збогом српска школо. Онда нећемо научити ни честито српски ни мађарски нит ишта Не траже ништа од нас само то, да урадимо што бити не може.

Видели смо да ствар споразума још није врела, ал ипак верујемо да ће то време доћи. А донде па и онда, бранићемо и морамо бранити и наша народна права.

Изборна борба у Новом Саду.

За кандидата српске народне радикалне странке дра. Миту Мушицког отпочела је жива агитација и морамо признати, да се наш свет лепо одазива. Др. Мита Мушицки неће никако да одреди час, кад стиже у Нови Сад, сигурно да избегне дочек, јер не воли параде.

Нека му буде како жели, али ће у недељу ујутру велики број новосадских бирача кренути с њим колима на Ченеј, да присуствује и тамо његовом програмном говору, што га сви изгледају великом радозналошћу, јер је др. Мушицки познат као један од наших најбољих и најстварнијих говорника.

* * *

Јуче у вече нагло се променуло питање о кандидатима. Владина странка држала је конференцију и кад није никако могла да нађе кандидата, решила је, да помаже кандидата кошутове странке: грофа Арведа Телекија.

Зашто није могла да нађе владина странка кандидата јасно је. Сваки се тај кандидат бојао, да неће моћи да нађе бирача.

У Н. Саду је кроз дуги низ година побеђивала са огромном већином, владина странка. Но овога пута је тај необичан веома редак случај, да је владина странка у мањини. То је лађа, која не само да је почела тонути, него се види само још један мали крајичак из воде... Па дакле не чудите се!

И Банфијева странка је држала јуче кенференцију, те је решила, да не истиче кандидата. Говорници њени жалили су се, што је Кошутова странка истрчала, ал кад је сад већ свршена ствар, закључили су, да помажу Кошутову странку.

Дакле остаје на попришту др. Мита Мушицки и гроф Арвед Телеки. Ми знамо како стојимо. Наш ће се свет одазвати. Сигурни смо и у најодлучнијој помоћи браће Словака, који су већ закључили да нас помажу.

Али Кошутова странка не би знала рећи, колико ће бирача „владине странке" остати код куће. Они се боје, да се до избора не промену прилике, јер би онда многе стотине остале код куће.

Јер ми имамо у Новом Саду јаку владину странку, која је увек владина, па ма ко био на влади

Руско-јапански рат.

Из Лондона поново јављају да се Того са целом својом флотом налази између Формозе и рибарских острва. Тврде како је и Формоза и цела околина њена заједно са поменутим острвима јако утврђена и како су водени путеви посејани густо минама. Из свега тога изводе да ће Того ту да се одупре Рождественском, те према томе да велика крвава битка на мору није више далеко, шта више да до ње сваког дана може доћи. Они је доиста сваког часа и очекују, те неће да верују ни у ону петроградску вест, да ће до те велике борбе проћи још најмање десетак дана Говорећи о тој борби, надају се у јапанску победу, али не могу да сакрију, како врло стрепе, како сами себе хоће да у ту наду уљуљашкају. Сравњују снагу једне и друге флоте и изводе закључак, како само опробана вештина Тогова може донети победу, ал уједно додају одмах, како је Рождественски досадашњим радом својим доказао да је врло опасан противник. — Има и других мишљења, да се Того у ту велику битку неће смети ни да упусти, те да до борбе код Формозе неће ни доћи. Сумњају чак, да се Того са језгром своје флоте и неналази ту.

Да су Јапанци врло узнемирени и у страху од Рождественскога, нарочито од кад се спојио са Небогатовим или бар дошао у непосредну везу с њим то се по себи разуме. Но њих изненади и запрепасти и владивосточка флота. Она се у уторак одједном појавила у висини Аомори (на северу Нипона). Још нису Јапанци савладали ни страх, кад су им владивосточке торпедњаче уништиле два брода превозна, а ево се владивосточка флота цела поново појављује пред Јапаном и незна се, шта сад смера.

Од јапанског великог заобилажења не само да нема ништа, већ они на сувоземном бојишту такођер немогу да постигну ни какав успех и претрпљују и ако мање но ипак осетније поразе и морају да напуштају своје утврђене положаје. Тако Лињевић и у своме најновијем брзојавном извештају износи, како је јапанска коњица у два маха напала руске предстраже, но оба пута натраг бачена. Затим како је једно одељење козачко у уторак продрло све до висова, од Сахечија, које су Јапанци били посели и утврдили. Приморани су Јапанци да се повуку отуд у село Пинианчу, ал су истерани и отуд те су се повукли у село Мадропо.

Наши празници у Славонском Броду.

Пише нам пријатељ из Славоније: У четвртак 4. маја п. р. био сам својим послом у Слав. Броду. Тога дана бијаше католички светац св. Флориан, патрон града Брода и услед тога све трговине затворене, сваки рад и промет обустављен. Вративши се кући несвршена посла, мило ми је било видити, што у том напредном градићу једнодушност влада и што све вјероисповести незаповедни католички светац светкују. — Важност посла приморала ме је, да лицем на наш Ђурђев-дан у Броду осванем. Свршивши за тренутак посао, одох у српску православну цркву на литургију. Идући цркви опазио сам призор који ме је вријеђао а увјерен сам и сваког Србина. Улицом Вука Караџића — у којој се и српска црква налази — пружају се трачнице парне пилане и ова је у то вријеме на својим коњима запрегнутим вагонима са Саве балване дала возити. Да ће та вожња бар за вријеме службе престати, био сам више него увјерен. Уђем у цркву; црквица пуна побожног свјета па и лијеп број сељана из околице и ту дознадох да црква слави храм црквени. При свршетку службе био је опход у црк. порти и жали боже док је свештеник еванђеље читао, дотле су вагони исте пилане балванима натоварени непрекидно пролазили и јурили, без да им је полиција бар за то вријеме вожњу забранила. Сваког од присутних дирнуло је то и многи разборитији Србин морао је и овом приликом доћи до уверења, да су Срби у Тројединици заиста грађани другог реда. Чујем да је градско вијеће у напреднијим рукама и да и Срба међу њима имаде па ваљда им је Бог уста прорезао, да бар у будуће буде бар једнакости.

Но мени као да је суђено било да ми иначе омиљен Брод — сав поцрни. Враћајући се колодвору зриньском улицом, ишао сам иза неколико радника и нехотично из њиховог разговора чуо, да је лицем на ђурђев-дан бродски поседник и православни Србин Димовић, орати дао. У пролазу поред имања истога видио са до душе плуг и узоране бразде, но у онај мах није се орало, можда што је вријеме ручку било. Ожалошћен оваким призорима окренуо сам Броду леђа и дај Боже, да други Срби боље уверење него ја о њему стеку.

— л. —

Нове реформе у Маћедонији

Аустроугарски посланик у Цариграду предао је турској влади заједничку ноту, коју су потписали шест великих сила. У ноти се изјављује, да велике силе усвајају финансијску уредбу, коју је Турска предложила. Само стављају услов, да се та уредба допуни одредбама, према којима би се приходи и расходи у сваком вилајету контролисали од стране комисије, коју ће састављати Хилми-паша, цивилни агенти и четири финансијска одборника: Немачке, Енглеске, Француске и Италије.

Нова Српска Земљорадничка Задруга.

Ово дана потврђена је и обнародована Српска Земљорадничка Задруга у Сувају (у Лици), удружење са неограниченом одговорношћу.

Сада у Лици има свега 13 српских земљорадничких задруга, а и крајње је време, да се и у том српском крају народ крене и у задру-

гарско коло ухвати. Нигде незна нужда и потреба, ваљда, стиснути тако као тамо. Колико у тој нужди и невољи могу да помогну земљорадничке задруге, није потребно ни говорити. Они; који не верују, нека оду у ма коју већ основану задругу, па ће тамо чути и видети, шта је земљорадничка задруга и каква је од ње корист.

Осми конгрес Српских Земљорадничких Задруга.

У уторак 17. (30.) маја у 3 сата после подне предавање попа Радослава Марковића из Инђије: О раскошу (моди) и осталим штетним навикама нашег народа, затим разговор и расправљање о том питању.

У среду 18. (31.) маја: Призивање Св. Духа, у 8 сати пре подне; главна скупштина савеза у 9 сати пре подве; главна скупштина Централне Касе, у 10 сати пре подне.

Погађање туђих мисли.

Овај случај десио се садашњем енглеском краљу Едварду VII, још када је био наследник престола. Тадањи наследник енглеског престола путовао је у Русију. У самој Русији воз, којим је путовао морао је услед неспоразума једног чиновника на железници застати читав сат у једном малом месту. Престолонаследнику било је дуго време и оде да разгледа околину. Али како је било ружно, ветровито време он се брзо врати са својом пратњом у чекаоницу. Из дуга времена, Едвард VII. поче да погађа мисли своје пратње. И неке мисли случајно је погодио. Одједаред неки трговац у дугом кафтану приђе краљу Едварду и рече му: „Ако погодите моје мисли, даћу вам десет рубља“. Један руски полицајац већ хтеде да изведе из чекаонице овог трговца, што смета тако великом путнику, али се краљ Едвард насмеши и рече трговцу: Казаћу вам ваше мисли. Ви путујете за Нижњи Новгород. Тамо намеравате да купите велику количину коже, да их даље продате пре него што робу исплатите. Па ћете да банкротирате и да понудите својим повериоцима изравнање, давши им 20 процената.

Трговац је зинуо и гледао у наследника енглеског престола. За тим извади 10 рубља и пружи му их рекавши: Нисте погодили моје мисли али овако добар савет вреди — 10 рубља.

Нове грчке чете.

Из Цариграда јављају, да су не давно у Орфанском заливу (у солунском вилајету) искрцале се нове грчке чете. Четника има 150 а предводе их официри из Грчке. Ове грчке чете сукобиле су се са турском војском на полуострву Касандри. Не зна се, какав је био исход овог сукоба.

Брзојави „Застави“.

Стигли 29. априла

Руско-јапански рат.

Лондон. У Манџурији се спрема поново за велику битку, код Гирина, где су се трупе са левог крила концентрисале. Енглески брод „Кароманда“ срео је у понедељак у Ванфугском заливу велики део балтичке флоте, који се састоји из 22 ратних и 10 лађа са угљеном. После је исти брод срео опет четири руска ратна брода, који бродови по свој прилици припадају Небогатовој флоти.

ЗАСТАВА.

Мугденска битка.

— В. Табуринъ. —

(Наставак.)

Ми се заплетосмо у телеграфске и телефонске жице и с великом муком се испетљасмо из ње. А једноме од добровољаца, међу осталим, пререзала жица грло. Таквих случајева је било више пута и, без обзира на то, жице не подигоше горе ни где се укрштају с друмом полазећи, по свој прилици, с тога гледишта, да у војни влада такав поредак ствари, те да тако или иначе ваља погинути за славу свога рода.

После те напасти дође друга. Колона скренула с друма. Кад смо ми стигли пуковника Леша, он је стајао посред других официра и посматрао свећом осветљену карту. Један од официра држао компас. Друм је требао бити ту, а нема га. Одлучише да изашљу добровољце на разне стране, јер би било несмислено ићи с артиљеријом право по компасу по попреком путу. И онако је поломљено и бачено много кола од коморе.

Добровољци одоше и осташе двадесет минута. А ми, уморени маршом, дремали у седлима, а људи лежали по смрзнутој земљи.

Најзад Леш нестрпљиво пође напред. Ађутант Никитин, Дашкин, ја и ордонанси пођосмо за њим, с муком се пробијајући у мраку кроз лежећа телеса. На скоро нама у сусрет вратише се два добровољца с извешћем, да је нађен друм ка Гудзјадзи. Беше тако мрачно, да никако не беше могуће видети га очима, и само случајно, напипавши га ногама коњским, могло се познати, да је то друм.

Мучно беше подићи уморене до крајности људе и повести их даље. Након по часа глава голоне већ се кретала по друму, а још за по часа карта и глобус нам доказаше да ми идемо обратно од Сухетуна.

И опет се заустависмо; опет падају људи од умора и опет тражење друма.

Леш међу тим, видећи, да тако неће скоро бити на чисто, пусти своје ордонансе право по компасу напред, па у том правцу крену се и сам с једним батаљоном.

И за час се нађосмо на друму, те сретосмо једну комору, која, по речима коњовођа, иде из Гудзјадзи. И наши добровољци бише на мах попослати по друму натраг, да изведу на њега пук и артиљерију.

Док се колоне истицаше, беше три сахата по поноћи. Леш пропусти мимо себе своју бригаду и поздрави сваку чету за себе. Беше наређено, да се начине шатори, али људи беху тако уморени, да нису могли то чинити, и, дошавши до места, падали су од изнемоглости. Који су најмање били уморни, доносили су из интендантуре дрва и ложили ватру.

У четири сахата по поноћи дођоше и последње чете. Официри се одма разместише по земуницама, а ових је било једно пет, но већина официра спавала је [illegible] лежала је ту ноћ, као и војници, под ведрим небом.

У целој околини никаква знака од живота. Леш и ми, његови сапутници, ађутанти и ја учинисмо то исто што и други, провели смо ноћ на хладноћи од петнаест степени. Али драги наш Ђурочка ишчезао, и, док је Леш пропуштао мимо себе батаљоне, дође од некуд, најзад, с извешћем, да је нашао фанзу за командира.

— А ко вам је казао да тражите? — рече Леш на његово извешће. — Зашто о и ми неби могли овде тренућити? ?

—]- Ми можемо, господине пуковниче, а али ви треба да се одморите, јер ви и сте најуморнији од свију...

—]- Ко је најуморнији од свију! — срдрдито рече Леш, указујући на гомилу људи, што је лежала онако обучена и оружана по цепаницама.

И о он још једном прође кроз бескрајне е редове ватре те говораше војницима;

— . Ложите сву ноћ, не жалите дрва, него узимајте, колико год треба. Одмарајте се!... Јуначки смо марширали!.....

—] А кроз сахат-два, можда ћемо морати и даље путовати... рече он забринуто и полугласно нама.

Обишавши бивак, он запита, где су господа официри. Али официри су сви и већ спавали, и он не рече да их т буде.

(Наставиће се.)

»Чортановачком Богу« и бележнику Владимиру Чакри.

Наа оно „Припослано“, у 93. броју „Браника“ од Владимира Чакрее бележника у Чортановци, у коме назива ме: „Гадним денунцијантом“ и позива ме да изађемм са подпуним именом — ако иммам поштења — па да ће ми тек онда одговорити; на све то одговарам следеће:

Докажите ми, господине „Боже“, дда је све оно лаж, што сам изнео у 95. броју „Заставе“, па када ми докажете, погнућу по стиђен главу, примићу онај лепи израз „Гадни денунцијант“ за себе, ни остаћу у очима целога света тај, до год не будем противно доказао. Но пошто нисам рад да тај лепи израз остане на мени — а држим да би вама најпре приличио — оправдаћу себе пред целим светом за оно што сам изнео у јавност, али и трудићу се да вам докажем, да ће онај сраман жиг који сам вам ударио са оним дописом у 95. броју „Заставе“ под насловом: „Чортановачки Бог“, догод вас траје остати на вашем „божанственом“ челу.

Ви, да би себе оправдали и да би целом свету доказали да сте заиста „невино“ нападнути у 95. броју „Заставе“, те да би тиме доказали да сам заиста „гадан денунцијант“, држим да би најпаметнији и најправеднији начин био, да захтевате од ваше претпостављене власти, да се званично поведе истрага против ове ствари (пошто сте ви чиновник, а жигосани сте „невино“ у јавности), која би, ако је могуће, вашу невиност могла доказати, те вас тиме као невина чиновника опрати. Ја држим, да би тим начином задовољштину добили и пред предпостављенима и пред целим светом.

Докле год се овим или ма којим другим меродавним начином нее оперете и не докажете своју „невиност“, дотле вас сматраам за најнижег човека, који бееразложно назива друге „гадним денунцијантом“.

Пос сто пута тврдим, да је оно, што сам у 95. броју „Заставе“ изнео света истина, те које многу путем истраге са свеодоцимаа и са свима нужним доказима доказати. Још једно вас позивам: захтевајте истрагу или ма који други праведан начин, који ће доказати да није оно истина што сам изнео, те тиме оставити на мени жиг „гадног денунцијанта“ или на вама најнижег човека.

У Чортановци, 28. априла 1905. г.

Коста Красојевић,
свршени правник.

Árverési hirdetményi kivonat.

Nuotánó Gedelovszki Mária petrőczi lakos végrehajtatónak Gedelovszki Mihály petrőczi lakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 313 Korona 30 fillér tőke követelés ennek 1903. évi május hó 28-tól járó 5%-os kamatai 78 korona 60 fillér perbeli és végrehajtási már megállapitott valamint jelenlegi 21 korona 30 fillér és a végtelmerülendő költségek kielégitése végett az 1881. évi LX t cz 144. §-a alapján és a 146 §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság területén lévő a Petrőczi 172 szám tkvi betétben A I alatt felvett 896. hrsz 225. ö. i sz. házra a C. 7 alatt idő Godolovszki Mihályné Szarvaski Anna javára bekebelezett házsor élvezeti jog fenntartásai mellet 300 koronában ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik.

A mennyiben azonban a kérdéses ingatlan a haszonélvezeti jog fenntartással oly árban adatnak el, mely a haszonélvezeti jogot megelőző jelzálogos hitelezők követeléseinek fedezésére szükségesnek mutatkozó és ez uttal 700 Korona megállapitott összeget meg nem haladná, az árverés hatálytalanná válik és az ingatlan a haszonélvezeti jog nélkül nyomban eladatik

Ezen árverés megtartására határidöül 1905. évi május hó 31 napjának délutáni 3 orája Petrőcz község házához tüzetik ki.

Arverési feltételek:

1. Ezen árverésen a fentkörülirt ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárn k 10%-át vagyis 80 K. készpénzben vagy az 1881. évi LX t cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi nov 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881 évi LX. t. cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidéken. 1905 márczius hó 30-án.

Saaghy,
kir. tszéki biró.

I. 429 1-1

ТРАЖИ СЕ
ПИСАР

са перфектним знањем мађарског језика, за једну **посредну канцеларију „зајмова и земље“**. Првенство имају, који су већ радили код ког кр. јавног бележника или адвоката. Гарантира се месечна плата с приходом од 100 до 300 круна, према способности — Уједно се траже „**провизиони агенти**“ за посредовање зајмова у свима већим местима Бачке. Све понуде треба слати на адресу: „**Posrednik 21**“, Zombor, Postrestante. I. 421 2 5

ТЕЛЕГРАМ!

Признати и чувени новосадски кројач господ. Паја Мијатовић „чика Паја“ ступио је код мене у радњу. Што овим поштованим муштеријама до знања стављам, те ће се од сад у мојој радњи примати сва поручба у обући. А добар глас мога кројача гарантује да ће свако преко очекивања бити задовољан, како са робом тако и са ценама.

С поштовањем
Вељко Вилић
Рума.

I. 420 2-8

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду